

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

**«БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН ЖАҢҒЫРТУ:
АККРЕДИТАЦИЯ ЖӘНЕ КАДРЛАР ДАЙЫНДАУ
САПАСЫНЫҢ КЕПІЛІ»**

**46-шы ғылыми-әдістемелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ**

14-15 қаңтар 2016 жыл

4-кітап

МАТЕРИАЛЫ

46-й научно-методической конференции

**«МОДЕРНИЗАЦИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ:
АККРЕДИТАЦИЯ И ГАРАНТИЯ КАЧЕСТВА
ПОДГОТОВКИ КАДРОВ»**

14-15 января 2016 года

Книга 4

Алматы
«Қазақ университеті»
2016

«Білім беру бағдарламаларын жаңғырту: аккредитация және кадрлар дайындау сапасының кепілі»: 46-ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. 14-15 қаңтар 2016 жыл. 4-кітап. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 232 б.

ISBN 978-601-04-1711-3

Жинақта әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде өткен «Білім беру бағдарламаларын жаңғырту: аккредитация және кадрлар дайындау сапасының кепілі» атты 46-ғылыми-әдістемелік конференция материалдары ұсынылған, конференцияда білім беру бағдарламаларын құрастыру, тәжірибеге бағытталған оқыту, білімді бақылау және бағалау, профессор-оқытушы құрамының біліктілігін арттыруға байланысты мәселелер талқыланды.

Материалдар автордың редакциясымен шығарылады.

В сборнике представлены материалы 46-й научно-методической конференции КазНУ имени аль-Фараби на тему «Модернизация образовательных программ: аккредитация и гарантия качества подготовки кадров», на которой были обсуждены вопросы, связанные с формированием образовательных программ, внедрением практико-ориентированного обучения, реализацией контроля и оценки знаний и повышением квалификации ИПС.

Материалы издаются в авторской редакции.

(ВОУД), которая представляет собой один из видов независимого от организаций образования мониторинга за качеством обучения, задачами которой являются: осуществление мониторинга учебных достижений обучающихся; оценка эффективности организации учебного процесса; проведение сравнительного анализа качества образовательных услуг, предоставляемых организациями образования. Инструменты измерения качества образовательных программ, которыми руководствуется ВОУД, вызывает много нареканий, как нам кажется, данная система еще далека от совершенства, но это - тема для отдельного обсуждения.

Одним из способов повышения качества образования является создание системы оценки качества преподавания отдельных дисциплин в рамках образовательной программы.

Оценка предметов может быть использована и для выявления качества преподавательского состава, участвующего в учебном процессе. Поскольку позиции могут быть разными, мнения и оценка качества преподавания, качество результатов будут наиболее объективными, если они будут отражать взгляды всех заинтересованных сторон: студентов, преподавателей, работодателей, администрации и внешних экспертов. Это означает, что анкетирования «Преподаватель глазами студента» и «Преподаватель глазами коллег» уже недостаточно, они решают только проблему быть или не быть конкретному преподавателю в штате КазНУ или поискать другую работу. Нам же нужны оценки определенных программ, их структуры, эффективности, соответствия или несоответствия ожидаемым результатам, проще говоря, быть или не быть факультету, не поискать ли другую работу всему ИПС. Мы говорим о себе, но такой же вопрос может поставить перед собой, наверное, не только наш факультет.

Подводя итоги размышлениям, вызванным подготовкой к очередной аккредитации, хотелось бы надеяться, что она придаст и очевидно уже придала критический и творческий импульс жизнедеятельности факультета Востоковедения и поможет в некоторых аспектах дальнейшему поиску, а также развитию и совершенствованию нашей общей работы.

Использованные источники:

1. <http://iqaa.kz/vneseny-izmeneniya-i-dopolneniya-v-nekotorye-zakonodatelnye-akty-respubliki-kazakhstan-po-voprosam-obrazovaniya>
2. http://www.kaznu.kz/ru/14962/page/About_Al-Farabi_Kazakh_National_University/University_passportDocumentation/

Әбдікєрова Г.О.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС МАМАНДЫҒЫНЫҢ БІЛІМ БАҒДАРЛАМАСЫН АККРЕДИТТЕУДІҢ ӨЗЕКТІ СҰРАҚТАРЫ

Азаматтық қоғамның қазақстандық моделін қалыптастырды мақсат етіп отырған еліміз үшін әлеуметтік жұмыс мамандығының болашағын айқындау өзекті сұрақтардың қатарына жатады. Дамыған елдердің ішінде әлеуметтік жұмыс саласының мамандарын дайындауда ерекше орынға ие АҚШ болып табылады. Бұл елдің әлеуметтік жұмыскерлерді дайындауының жүз жылдық тарихы бар деп айтсақ қателеспейміз. Әлеуметтік жұмыскерлерді кәсіби дайындау алғаш рет осы елде ғылыми тұрғыдан өз бастауын алды. ХХІ ғасырдың басында әлеуметтік қамтамасыз етудің дамыған инфраструктурасы да осында қалыптасты. Әлеуметтік жұмыс қоғам мен мемлекет үшін қажетті болып есептелетін пәндердің қатарына кіреді. Әлеуметтік жұмыскерлерге білім беру кеңесінің мәліметі бойынша 2002 жылы елде бакалаврларды дайындаудың 436, магистрлерді дайындаудың 149, докторларды дайындаудың 78 аккредиттелген бағдарламалары болды. АҚШ-тың Еңбек бюросы статистикасының мәліметі бойынша 2007 жылы әлеуметтік жұмыскерлер қызметі бойынша жұмыс атқарғандар 477 мың мамандарды құраған. Орташа есеппен жылына 260 әлеуметтік жұмыс докторы дәрежесі беріліп, олардың 2/3 әйелдер құрайды екен. Әрбір оқу орны өз бағдарламаларын алдына қоятын мақсаттарына қарай құрылымдық жағынан түрліше қалыптастырады. Студенттерді қалалық немесе ауылдық практикаға, қоғамдық қызмет көрсетугенемесе діни бірлестіктер аумағында қызмет көрсетуге дайындау мақсаттары да қойылады. Бағдарламалар аймақтық тұрғыдан өзгешеліктерге ие болуы мүмкін, бұл мысалы түпкілікті американдықтар (амер-

рикандық индейцтер), Оңтүстік-батыстағы мексикандық американдықтар, Кариб аралы тұрғындары, Оңтүстіктегі афроамерикандықтар сияқты халықтың түрлі топтарындағы клиенттердің мәселелерін шешуге бағытталған аймақтық бағдарламалардың түрлері. Алайда, білімнің негізгі базалық мазмұны барлық аккредиттелген бағдарламалар үшін бірдей. Стандарттар базалық оқу жоспарының сегіз бағытынан құралады. Атап айтатын болсақ, әлеуметтік жұмыстың құндылықтары және этика, әрқилы мәдениеттер, тәуекел топтар, әлеуметтік және экономикалық әділеттілік, адам мінез-құлығы және әлеуметтік орта, әлеуметтік игілік саясаты және әлеуметтік қызмет, әлеуметтік жұмыс практикасы, зерттеулер және далалалық (эксперименталдық) білім.

Әлеуметтік жұмыс АҚШ-та қоғамның әлсіз қорғалған және әлеуметтік жағдайлары нашар топтарының тығырыққа тірелген жағдайында христиандық қайырымдылық талаптары мен экономикалық бәсекелестіктің қатал заңдары арасындағы алшақтықты жеңу қажеттігі туындаған шақта қалыптаса бастады. Сондықтан да әлеуметтік жұмыскерлер өздерінің міндеттерін тек қана материалдық көмек көрсету деп қарастырмады. Олар өздерінің клиенттерінің бойында өз өмірлерінің толық азаматы және субъектісі бола алатындай белсенділікті дамытуға тырысты. Әлеуметтік жұмыстың мамандық ретінде қалыптасуы барысында оның клиенттері өздерінің бүкіл өмірлік мәндік әрекеттер комплексін арнайы түрде ұйымдастырылған маманмен кәсіби өзара әрекеттесу процесі арқылы қалыптастыруды үйренуі қажет деген түсінік қалыптасты. Нәтижесінде әлеуметтік жұмыс төмендегілердің азаматтық белсенділігінсіз мүмкін бола алмайтын азаматтық қоғамды сақтау құралы ғана емес, сонымен қатар оны дамыту құралы ретінде қалыптасты.

Әлеуметтік жұмыстың дамуы барысында орын алған маңызды өзгерістердің бірі ретінде (1920-1929 ж.) әлеуметтік жұмыстың теориялық негізі ретінде психоанализдің қарастырылуы болып табылады. Әлеуметтік жұмыста психоанализдің кеңінен таралуына келесі жағдайлар әсер еткендігін атап көрсетуге болады. Атап айтатын болсақ, біріншіден, уақытша әлеуметтік-экономикалық және саясижағдай (соғыстан кейінгі консервативті климат); екіншіден, әлеуметтік қажеттіліктер сипатының өзгеруі (материалдық игіліктер жағдайында индивидуалдық психологиялық мәселелердің күрт өсуі); үшіншіден, психоанализдің концептуалдық және методикалық тартымдылығы (пәнаралық сипаты, түрлі категориядағы клиенттермен кәсіби өзараәрекеттесу, терапевтік оптимизм және клиентті бейімдеуге бағытталу) [1]. Психоаналитикалық теориялардың көмегімен АҚШ-тағы әлеуметтік жұмыскерлердің қызметіне түрлі клиенттермен жұмыс жасау, олардың материалдық-экономикалық мәселелерімен қатар психологиялық-педагогикалық сипаттағы мәселелерін шешу де кірді. Әлеуметтік жұмыстың психоанализді қабылдауы «маман-клиент» кәсіби өзара қатынасының нақты түрде қалыптасуына алып келді. Бұл әлеуметтік жұмыс туралы қалыптасқан түсініктерді өзгертпей, оның әлеуметтік мәртебесінің көтерілуіне алып келді.

Ал енді Қазақстандағы жағдайға келер болсақ, қазіргі уақытта Қазақстанда әлеуметтік жұмыскерлерді дайындайтын университеттер қатарының да өсіп келе жатқандығын айтуға болады. Сондай негізгі білім ордаларының бірі Әл-Фараби атындағы қазақ Ұлттық университеті. Халықаралық аккредитациядан өту барысында әлеуметтік жұмыс мамандығына халықаралық сарапшылар тарапынан бірқатар сыни пікірлер айтылды. Атап өтетін болсақ, бұлар әлеуметтік жұмыстың аймақтың ерекшеліктерінің ескерілмеуі, яғни элективті пәндер қатарында ұлттық, аймақтық ерекшеліктерге байланысты оқылатын пәндер санының аздығы, пәндер аталуының өте ауқымдылығы, пәнаралық пәндер қатарының сиректігі, әлеуметтік жұмыскерлермен қатар психолог, психиатр, медик, заңгер сияқты мамандардың жұмысқа тартылауы. Сонымен қатар, ғалымдардың университеттегі педагогикалық қызметтерімен қатар клиникалық, тәжірибелік сипаттағы жұмыстарды қатар атқармайтындығы да кемшілік ретінде көрсетілді. Яғни, әлеуметтік жұмыскерлер өздерінің педагогикалық жүктемелерімен қатар қосымша орталықтарда, психолог, психиатр, медик, юрист сияқты қызметтерді қоса атқарса бұл болашақ әлеуметтік жұмыскерлерді кәсіби дайындауға олардың теориялық және практикалық біліктіліктерінің жеткілікті екендігін көрсетеді. Шет елдер практикасында бакалавр білімдік бағдарламасы әлеуметтік жұмыскерлерді болашақ мамандықтары туралы маңызды ақпараттармен, отбасы, жетім балалар, мүгедектер топтарымен жұмыс жүргізу әдістерімен, технологияларымен таныстырады. Бакалавр білімдік бағдарламасы салыстырмалы түрде алғанда жұмыс істеуге жеңілдік болып есептелетін клиенттер мәселелерін

толығымен қарастырады. Магистратура білімдік бағдарламасында психологиялық тұрғыдан күйзеліске ұшыраған топтар, нашақорлар, қашқындар, мигранттар мәселелеріне ерекше мән беріледі. Бұл деңгейдеге қарастырылатын топтармен жұмыс істеу кәсіби шеберлікті, психологиялық дайындықты талап етеді. Сондықтан да аккредитациялық комиссия білімдік бағдарламалардың деңгейіне қарай қарастылатын клиенттер топтарына ерекше мән берді. Докторантура PhD білімдік бағдарламасы әлеуметтік жұмыскерлердің зерттеушілік жұмыстарына басты көңіл аударады. Яғни, докторанттар ғылыми зерттеу жүргізу, ғылыми тұрғыдан талдау, кәсіби экспертиза жасау сияқты күрделі жұмыстармен айналысуы тиіс. Сондықтан да докторанттың 2 жыл бойы оқу пәндерін тыңдап, міндетті түрде сабаққа қатысуына қатысты сын айтылды. Өйткені докторанттар осы оқу курстарының көп болғандығынан өз зерттеулеріне жеткілікті түрде көңіл бөле алмайды.

Қазіргі уақытта әлеуметтік жұмыс мамандығын аккредиттеуге байланысты теория мен практиканы ұштастыру мәселелеріне қатысты мәселелерге көбірек көңіл бөлу қажеттігі туындап отыр.

Енді «Жоғары білім жүйесі мен жұмыс берушілердің интеграциясы оқу орнын бітірушілердің кәсіби мобильділігінің маңызды шарты ретінде» деп аталатын ҚРБЖҒМ жобасы негізінде жүргізілген социологиялық зерттеу нәтижелеріне назар аударайық. Зерттеуге Алматы қаласының бірқатар оқу орындарының (Әл-Фараби атындағы ҚҰУ, Қазақ қыздар педагогикалық университеті, Алматы технологиялық университеті) 92 бітірушілері таңдалып алынды. Зерттеу бітіруші түлектердің ЖОО мен жұмыс берушілер арасындағы интеграция мәселесіне қатысты көзқарастарын анықтауға бағытталды.

Өз оқу орнының негізінде бітіруші түлектерді кәсіби тұрғыдан дайындауда ЖОО мен жұмыс берушілердің өзара әрекеттесу сипатын қалай бағалайсыз? деген сұраққа «өзара байланыс жасау тек есеп беру үшін бағытталған, формалдық сипатқа ие» жауап вариантын респонденттердің көпшілігі таңдады. Бұл жауапты 92 респонденттің 39 таңдап, өздерінің көңілдері толмайтындықтарын көрсетті. Алайда 30 респондент «тиімді нәтижелер бар» деген жауап вариантын таңдап, қойылған сұраққа қатысты жастардың жауап варианттарының әр түрлі екендігін көрсетті.

«Сіз қалай ойлайсыз, ЖОО түлектерінің дайындық сапасын жақсарту үшін ЖОО жұмыс берушілермен қалай өзара бірлесе жұмыс жүргізуі қажет? деген сұраққа «студенттің білім алуы процесінде тұрақты түрде үзіліссіз байланысты қалыптастыру қажет» жауап вариантын респонденттердің 44 таңдады. Осылайша, студенттер кәсіби тәжірибе алу, стажировкадан өту және ары қарай жұмысқа орналасу мүмкіндігінің болуы қажеттігін атап көрсетті. Ал 21 студент ЖОО-ның жұмыс берушілермен байланысының тек қана педагогикалық және өндірістік практика кезінде болғанын дұрыс деп есептейді. Бұл студенттер қалған уақыттың теориялық, әдіснамалық мәселелерге арналғанын қолдайды..

«Сіздің ЖОО-ның дипломының артықшылық деңгейі қандай? деген сұрақ бойынша респонденттердің 42-сі өздерінің оқу орынының дипломының артықшылығының жоғары екендігін көрсетті. Тек қана 2 студент (қыз балалар) өздерінің оқу орнының дипломының престижі өте төмен деп есептейді. Ер балалар «өте жоғары», «жоғары», «орташа» категориялары бойынша жауаптарды бірдей бөліп көрсетті. Талдау жасау барысында дипломының артықшылығы бітіріші түлектердің жұмысқа орналасуымен тікелей байланысты екендігі анықталды. Өз оқу орнының дипломының артықшылығын сезінетіндіктер жұмысқа орналасу сферасына еркін түрде қадам жасайды екен.

Студенттерге университеттік білімнің кәсіби іс-әрекетте қолданымдылығына қатысты қойылған «Қалай ойлайсыз, университетте алған білімдерің кәсіби қызметте қажет болады деп есептейсіз бе? деген сұраққа респонденттердің 64-і университетте алған білімнің кәсіби қызметте маңызды фундаменталдық сипатын атап көрсеткен болса, 23 респондент «университеттік білім кәсіби қызметте жартылай ғана қажет болады» деп есептейді.

Қойылған сұрақтар теория мен практиканың өзара әсері және бұл әсерлердің маңыздылығына бағытталаып, респонденттердің көпшілігінің өзара әрекеттің тиімділігін мойындайтындығын көрсетіп отыр.

Литература

1. Целых М.П. Становление социальной работы и профессионального образования социальных работников в США: историко-педагогический аспект. Автореферат по ВАК 13.00.08, 2006 г.

Хакимова Т.Х., Тюлепбердинова Г.А., Адилжанова С.А. Цифрлық бейнелеуді ұйымдастыруды компьютерде оқыту	80
Хамитова М.Н. Қазақ тілі сабағында конструктивті оқытуды пайдаланудың тиімділігі	84
Хан Р.А. Инновационные технологии в преподавании литературы	86
Харасова М.М. Использование активных методов и средств обучения по дисциплине информационные технологии	89
Черикбаева Л.Ш., Шмыгалева Т. А., Тюлепбердинова Г.А., Адилжанова С.А., Темірбекова Ж.Е. «Cisco packet tracer» программалық өнімін компьютерлік желі пәнін оқыту процесінде пайдалану	93
Шадаева М.Т. Жапон тілі пәні бойынша студенттің өзіндік жұмысында (СӨЖ) адами ресурстарды қолдану тәжірибесі	96
Шадкам З. Шет тілін үйретудегі негізгі қағидалар	98
Шайхынова М.Ж. Сущность прагматического подхода к исследованию научной речи	101
Шалахметова Т.М., Нуртазин С.Т., Тоимбетова К.А., Суворова М.А., Ондасынова А.С., Сутуева Л.Р. Инновационное обучение: использование интерактивных технологий при чтении морфологических дисциплин	105
Шеденова Н.У. Метод социальной автобиографии в преподавании гендерных дисциплин	107
Шмыгалева Т.А., Черикбаева Л.Ш. Актуальность разработки автоматизированных систем управления	111
Цой М.О. Методика преподавания (говорение)	114
Цычуева Н.Ю. Методы практикоориентированного преподавания основ применения космической съемки в картографии	119
Якубаева К.С. Изучение возвратных глаголов на занятиях русского языка как иностранного	121
Бекмухаметова А.Б. Использование инновационных методов обучения по дисциплине «Экономика казахстана в условиях глобализации»	125
Сартаев С.А., Қалшабаева М.Ж. Оқу үдерісінде Case-Study интерактивті оқыту үлгісін енгізу ерекшеліктері	129
Мәтбек Н.Қ. Сабақта инновациялық әдіс-тәсілдерді қолданудың тиімділігі	132
Казбеков Б.К., Казбекова Ж.Б. Практикоориентированное обучение с использованием проблемного метода	135
Салқынбай А. Б. Қазақ тілін оқытудың инновациялық әдісі	140
Керімбекова Н.Н. «Банктік тәуекелдер» пәнін тәжірибелік бағытта оқыту ерекшеліктері	143
Қалтаев А., Тунгатарова М.С. Методика проведения итоговой аттестации по практико-ориентированным дисциплинам	146

ДӨНГЕЛЕК ҮСТЕЛ КРУГЛЫЙ СТОЛ

Акимхан А. М. Профессиональная аккредитация образовательных программ как механизм обеспечения качества подготовки специалистов	150
Аскарова А.С., Болегенова С.А., Шортанбаева Ж.К. Аккредитация как фактор повышения конкурентоспособности высшего учебного заведения в современных условиях	152
Аубакиров Е.А., Жакирова Н.К., Акбаева Д.Н., Абильдин Т.С. Роль международной и государственной аккредитации образовательной программы по специальности «Химия»	155
Гончарова А.В., Карпенюк Т.А. О подготовке к международной аккредитации образовательных программ по специальности «Биотехнология»	157
Джубатова Б.Н., Надинова Г.Е. Аккредитация: размышления на «неудобные» темы	160
Әбдікєрова Г.О. Әлеуметтік жұмыс мамандығының білім бағдарламасын аккредиттеудің өзекті сұрақтары	163
Жакупова Г. Механизмы клиентно-ориентированного обучения по образовательной программе специальности 5В051500 «Архивоведение, документоведение и документационное обеспечение управления»	166
Кокебаева Г. К. Использование проектного метода в преподавании исторических дисциплин в вузах	169
Мұхатова О.Х. Тәжірибеге бағытталған оқытудың өзектілігі және мәселелері	173
Турашева С.К., Оразова С.Б., Ерназарова Г.И., Нармуратова М.Х. Аккредитация образовательных программ бакалавриата по специальности «Биотехнология»	177